

i Kristiania J. Jacobsen, Næstformand i Kristiania Menighedsplejers Fællesudvalg, Pastor J. Maroni, Arbejdsløshedsinspektør Johan Hvidsteen, og den fra sit Arbejde i Dronningens Komite i Kristiania bekendte Pastor P. V. Skaar.

De fremdragne Navne er tilstrækkelige til at vise, at Konferencen havde fundet Tilslutning fra autoritativ og sagkyndig Side i alle tre Lande, hvilket yderligere pointeredes ved, at Præsidiet var lagt i Hænderne paa den kendte svenske Generaldirektør Elmquist.

Den foreliggende Publikation giver i Form af korte, præcise Foredrag en udmærket Fremstilling af de Foranstaltninger, som i de tre nordiske Lande er truffet for at bekæmpe den Dyrtdis- og Arbejdsløshed, der har været en uundgaaelig Følge af Krigen, og det kan kun anbefales alle socialt interesserede at gøre sig bekendt med denne lille Bog, der paa én Gang kan tjene som en omhyggelig og fuldstændig Oversigtsfremstilling og samtidig som en Art Haandbog over Arbejdet paa den sociale Mark i de sidste Aar.

Fr. Boeck.

BERTIL BOËETHIUS: *Ur de stora skogarnas historia.* Alb. Bonnier. Stockholm. 137 Sider.

„De stora skogarna“ er Sveriges vidtstrakte, sammenhængende norrlandske Skovomraade — fra Fjælddryggen mod Norge ned til den botniske Bugt. Forf. løfter lidt af det Slør, der hviler over de vældige Skovstrækningers Kolonisations- og Udnyttelseshistorie. I umindelige Tider laa Skovene uberørte og utilgængelige hen — indtil Bebyggelsen naar op til disse fjerne Egne og Nybyggerne underlægger sig Skovland til Kreaturhold, Jagt og Hugst. Det er den første Fase i de store Skoves Historie, som Forf. kalder: „Allmogen utbredar sig över skogsviddarna“. Forf. giver her værdifulde Bidrag til Forstaaelsen af, hvad extensivt Agerbrug vil sige: der krævedes enorme Arealer

i Kristiania J. Jacobsen, Næstformand i Kristiania Menighedsplejers Fællesudvalg, Pastor J. Maroni, Arbejdsløshedsinspektør Johan Hvidsteen, og den fra sit Arbejde i Dronningens Komite i Kristiania bekendte Pastor P. V. Skaar.

De fremdragne Navne er tilstrækkelige til at vise, at Konferencen havde fundet Tilslutning fra autoritativ og sagkyndig Side i alle tre Lande, hvilket yderligere pointeredes ved, at Præsidiet var lagt i Hænderne paa den kendte svenske Generaldirektør Elmquist.

Den foreliggende Publikation giver i Form af korte, præcise Foredrag en udmærket Fremstilling af de Foranstaltninger, som i de tre nordiske Lande er truffet for at bekæmpe den Dyrtdis- og Arbejdsløshed, der har været en uundgaaelig Følge af Krigen, og det kan kun anbefales alle socialt interesserede at gøre sig bekendt med denne lille Bog, der paa én Gang kan tjene som en omhyggelig og fuldstændig Oversigtsfremstilling og samtidig som en Art Haandbog over Arbejdet paa den sociale Mark i de sidste Aar.

Fr. Boeck.

BERTIL BOËTHIUS: *Ur de stora skogarnas historia.* Alb. Bonnier. Stockholm. 137 Sider.

„De stora skogarna“ er Sveriges vidtstrakte, sammenhængende norrlandske Skovomraade — fra Fjælddryggen mod Norge ned til den botniska Bugt. Forf. løfter lidt af det Slør, der hviler over de vældige Skovstrækningers Kolonisations- og Udnyttelseshistorie. I umindelige Tider laa Skovene uberørte og utilgængelige hen — indtil Bebyggelsen naar op til disse fjerne Egne og Nybyggerne underlægger sig Skovland til Kreaturhold, Jagt og Hugst. Det er den første Fase i de store Skoves Historie, som Forf. kalder: „Allmogen utbredar sig över skogsviddarna“. Forf. giver her værdifulde Bidrag til Forstaaelsen af, hvad extensivt Agerbrug vil sige: der krævedes enorme Arealer

til Kornavl ved „svedjebuk“ og til Ernæring af Kreaturerne paa Skovenes Lysninger. Der kunde ligge „fåboder“ i fire—fem Miles Afstand fra Gaardene, og Skovene ryddedes og afbrændtes over Kvadratmils Omraader. Trods alt var kun rent forsvindende Strækninger under Menneskenes Udnyttelse: „Storskogen sjålv bredde ut sig som en ofantlig, væsentligen obrukbar naturmark, bestrødd med den framtrængende odlingens oaser och genomkorsad endast av de bröstfålliga stigar, som från gårdarna letade sig upp till dessa det månskliga arbetets utposter“. O. 1500 begynner Kronen at gøre Fordring paa al ikke af private optaget eller til Landsbyen hørende Skov (Gustav Vasa: „Sådana åger, som obygde liggie, høre Gud, konungen och Sveriges krone till, och ingen annen“). Men paa den Tid er Kolonisationen saa vidt fremskredet, at Kronens Krav krydser de private Interesser. De følgende Aarhundreder er da præget af en endeløs Kamp fra Kronens Side for at værne sine Rettigheder til Skov, Fiskepladser og Jagt (herunder det ejendommelige Monopol paa Salget af Skind). Henimod Slutningen af det 16de Aarhundrede begynner Indvandringen af de Finner, hvis Efterkommere nu træffes overalt i de nordlige Egne. Finnerne var fra deres Hjemland vant til systematisk „svedjebuk“ og forøder Skov i et forfærdende Omfang — Regeringerne søger at gribe ind (til bedste for de gamle Byer, der skal have Existensmuligheder at byde deres Udflyttere), men med ringe Virkning. Dette er den anden Fase, den „kamerale“.

Under Indflydelse af merkantilistiske Synspunkter bøjes Skov-Politiken i det 17de Aarhundrede ind under den nye Bjærgværksdrifts Krav. Hensynet til Landbefolkningen viger for Hensynet til at skaffe Brændsel til Malmsmeltningen. Forbruget var uhyre i Forhold til Jærnudbyttet, og Skovene lider under de vældige Indhug. Et nyt System af Forordninger og Regulativer opstod til Værn om „bergsbrukenes“ Interesser (bl. a. søges Savværkerne holdt nede).

De fysiokratiske Ideer bringer denne Skov-Historiens tredje Fase til Ophør. Statens Greb om „det øde Land“ svækkes. Udskiftningen af Agerjorden leder over til Udskiftning af Skov-Almindingerne. Rigsdagen 1809—10 udkaster et Program for en hel ny Skov-Politik: Herreds-Almindingerne skal fordeles mellem Sognene, og Kronens Skove skal opstyckes og sælges til de højstbydende; de til Industrien henlagte offentlige Skove overgaar i Industriens Eje. Det er den fjerde Fase i Skov-Domænernes Historie: „Förskingringen av de offentliga skogarna“, kalder Forf. den. Lykkeligvis naaede man i Praxis ikke saa vidt. Store Omraader af Statsskoven var endnu i Behold, da Omslaget i Anskuelserne om Statens Opgaver kom.

Bogen er et Udsnit af den økonomiske Historie — saare fængslende ved sit Emne, vellykket i sin Fremstilling. Et udmærket Materiale er paa beskeden Plads samlet til Belysning baade af Landbrugsnæringens Kaar gennem Tiderne og af den offentlige Husholdnings Stilling til Landets Naturrigdomme.

Sven Røgind.

EINAR SUNDT: *Imagination, Labour, Civilisation* (Kristiania, 1917. Trykt som M. S.).

Redaktøren af den norske „Farmand“ Einar Sundt, har lige før sin Død ladet en Bog „Imagination, Labour, Civilisation“ gaa i Trykken, en i nogle Henseender ejendommelig og ganske uorthodoks Bog, hvoraf en Del — den historiske — hviler paa megen Læsning, og en anden Del, den teoretiske, paa Selvtænkning.

Forf. begynder som Sociolog med det forhistoriske Menneske og dets successive Erobringer af Naturen og dens Kræfter: Opdagelserne er „materialiserede Idéer“. Han gaar over til det menneskelige Arbejde som Energikilde, viser, at meget af den Energi, der tilføres os, gaar til at holde